

Preek n.a.v. Psalm 19

Weet u nog wie André Kuipers is?

NL astronaut #weken geleden teruguit de ruimte. [1]

Moest aan hem denken bij begin van deze psalm. M.n. bij 'uitspansel'.

Uitspansel

Weet niet of het dat echt betekent, maar ik denk dan altijd aan de sterrenhemel [2] die als een soort groot doek uitgespannen is. Woord betekent ook wel zoiets.

Tuurlijk maar een magere beschrijving. Want veel meer dan een doek. Bepaald niet plat!

Uitgespannen voor ons, mensen, om ernaar te kijken.

Om erdoor geïmponeerd te raken.

Zo kom ik ook bij die astronaut. André Kuipers.

Hij is ahw een stukje dat uitspansel in geweest. Een piepklein stukje.

En vanuit dat uitspansel kon hij dus de aarde zien.

Prachtige beelden heeft dat opgeleverd.

[3] Engeland en Ierland + noorderlicht

[4] Nederland + kassen [denk ik]

[5] Australië met z'n grote watermeren

[6] Het Himalaya gebergte

[7] Een komeet

Niet voor het eerst. Maar je wordt er weer bij bepaald.

Zo kwam ik bij de keuze voor Psalm 19

Ook mhoo de vakantie die nu echt begonnen is.

Want vaak toch meer in de natuur, schepping. Meer aandacht daarvoor.

Vanuit Psalm 19

[8] Thema: Gods glorie zien

3 punten: [8.1] 1. De hemel vertelt Gods glorie. 2. Hoor en zie die glorie! 3. En kijk dan verder!

1. De hemel vertelt Gods glorie [9]

Dat is het eigen accent van Psalm 19 [9.1] [en van andere scheppingspsalmen: ps. 8 en ps. 29]

Psalm 19 is zelf een gedicht. [C.S. Lewis: mooiste gedicht onder de psalmen]

Maar dit gedicht zegt: de (sterren)hemel, [9.2] het uitspansel is zelf een gedicht.

Specifieke van Psalm 19: het vertellen. In alle toonaarden

'de hemel verhaalt', 'uitspansel NBV: roemt'. Vertelt, verkondigt.

De dag vertelt het aan de volgende dag. Nacht aan de nacht.

Ze spreken niet maar toch is er een stem. [9.3] Enorme zeggingskracht.

Iets algemener: de schepping = gedicht [9.4]

Een gedicht wil op bijzondere manier iets vertellen. Zodat je het echt proef. Voelt.

[9.5] Hier: gedicht zonder woorden. Een vooral visueel gedicht. Een kunstwerk.

[9.6] Zonder woorden, maar tegelijk zo enorm sprekend. Stortvloed van woorden. [vs.3]

De schepping, zegt Ps. 19, is een gedicht waarin [zonder woorden] [10]

- niet zozeer verteld wordt **dat** er een God is.

- [10.1] maar wie die God is, **wie** en vooral **hoe** die God is.

- **nog specifieker: [10.2] je ziet Gods glorie.**

Ik gebruik expres dat woord glorie

Haal dat uit de eerste regel. NBV: majesteit.

[10.3] Moeilijk te vertalen Hebreeuws woord. Komt het veel tegen ivm God.

Oude vertaling vaak vertaald met: heerlijkheid. [eer/roem: kan ook; NT vaak: eer]

Eén vb: Mozes vraagt op een gegeven moment aan de Here: wilt u mij uw heerlijkheid laten zien?

[10.4] Gaat om iets geweldigs dat tegelijk hartverwarmend is.

Daarom: glorie [of anders heerlijkheid] goede mogelijkheid.

Denk ook even aan Psalm 8: hoe heerlijk [ander woord] is uw naam op heel de aarde.
Die 'kleur': daar gaat het om. Je ziet iets indrukwekkends waar je tegelijk blij van wordt.
Je ziet Gods glorie.

Daar word je blij, enthousiast van. Laaiend enthousiast zelf, die dichter van Ps. 19 [David]
Blijkt uit de mooie poëzie van de eerste verzen.

Maar wat dacht u van vs 5-6? [10.5] De zon wordt vergeleken met een bruidegom die 's
morgens het bruidsbed verlaat. Heel suggestief eigenlijk.

Zonder het te zeggen, zegt dit gedicht het eigenlijk toch. De jonge bruidegom heeft van de
liefde genoten en gaat overdag vrolijk zijn weg. Hij rent zelfs. Hij is in hoger sferen.

Dat is de bedoeling van de Psalm: in hoger sferen raken over God. [10.6]

Je hoort/ziet/leest het gedicht van de schepping en je komt in hogere sferen.

Je denkt: als dit zijn schepping is, hoe geweldig goed moet de schepper dan wel niet zijn!

God zei van zijn schepping: 'het is [zeer] goed'

En wat Hij zag, dat zie je ook – iets daarvan in ieder geval.

En je zegt: zo [zeer] goed als zijn schepping is, zo [zeer] goed is Hij.

Of met ps. 8: zijn naam is heerlijk op/over de aarde!

2. Hoor en zie die glorie! [11]

De psalm is eigenlijk een oproep om ook die glorie te zien. [11.1]

Valt goed te verbinden met Romeinen 1.

Wat je van God niet kunt zien – zijn glorie, kun je aan zijn schepping zien.

Mozes wilde Gods glorie zien. Maar zei God: dat kan niet. Niet rechtstreeks.

Rom. 1 zegt: [11.2]

'Gods onzichtbare eigenschappen zijn vanaf de schepping van de wereld zichtbaar in
zijn werken, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid zijn voor het verstand
waarneembaar.'

Gaat hier niet over *bijzondere*, maar *algemene* godskennis. [11.3]

Dat is in het eerste deel van psalm 19 ook niet zo.

[11.4] Aanduiding 'el' wordt gebruikt. Algemene godsnaam, ook in andere talen/culturen.

El was/is, zegmaar, de scheppergod. Heel algemeen nog.

Iedereen kan het zien ... [11.5] maar dan moet je het ook willen zien.

Vakantie misschien wel een uitgelezen mogelijkheid.

Andere omgeving/andere natuur.

Het valt op. → Je ziet Gods glorie.

Realiseer je dat in het groot [11.6], bijv. als je ...

- op hoge bergtop staat: groots, weids

- naar de sterrenhemel kijkt.

Maar ook in het klein.

[12] Foto van Annet Jonker. Wat een detail. Mosje van maar 1,5-2cm!

→ Kijk dus om je heen, in het groot en in het klein. De grootsheid en de fijne details.

Lofzang overnemen = dus de bedoeling.

[13] Die toonhoogte vasthouden. Hoe?

[13.1] Door om me heen te kijken. Vanuit Psalm 19: kijk nou eens naar de sterrenhemel.

David wist daar veel minder van dan wij. Vandaag: veel duidelijker hoe onmetelijk heelal is.

Als één ding mij duidelijk wordt, dan is het wel: [13.2] mijn eigen kleinheid.

Ik ben maar een heel klein, nietig stofje in het heelal.

Kan eigenlijk maar nauwelijks van de aarde af. Hooguit mensen als André Kuipers, en
dan nog met een speciaal pak aan en je moet er eerst een heleboel techniek voor
ontwikkelen.

Dat maakt me klein, doet me m'n eigen kleinheid zien. → juist dat houdt me op die
toonhoogte!

Bijna jammer om nu even van die toonhoogte af te stappen.

Misschien zeg je wel: zou best willen geloven. Net zo geïmponeerd zijn als David. 't Zeker willen weten: hier zie ik Gods glorie. [13.3] Maar o.a. de evolutietheorie verhindert dat.

Afgelopen week: weer allerlei boeken onder ogen gehad.

- Hoe het allemaal zou zitten?
- Hoe zeker is het eigenlijk en hoeveel is onbewezen?
- En hoeveel is hooguit vanuit wetenschappelijk oogpunt aannemelijk?

En ook: hoe je Genesis 1 [scheppingsverhaal] wel/niet moet lezen. Enz.

- zeker voor een preek: een onbegaanbare weg.
- je komt er zo ook niet. Je moet wel een geleerde zijn om te alles begrijpen/beoordelen.

Ander inzicht.

Mens is een puntje, een stofje in het onmetelijke heelal. [NB: André K. kon alleen met raket + speciaal pak aan; anders kom je daar niet; en dan wel durven zeggen hoe alles ontstaan is]

Een stipje in de ruimte en in de tijd.

We praten over enormiteiten, alsof we erbij waren en precies kunnen zeggen: zus of zo is het gegaan. [Job: waar was jij toen Ik de aarde formeerde etc.]

Maar weten we onze plek dan wel?

Moeten we niet veeleer zeggen: God heeft ons voor enorme raadsels geplaatst?

→ Wie kan zich voorstellen dat de tijd ooit begonnen is? Maar een eeuwigheid al voorbij: lukt ook niet.

→ Wie kan zich voorstellen: een grens aan het heelal? Niemand. Maar oneindig: lukt ook niet.

[13.4] Misschien is het onmetelijke uitspansel – en de oneindigheid van tijd en ruimte - daar ook wel voor bedoeld:

Weet je plaats. Neem die nou maar in.

3. En kijk dan verder! [14]

Psalm roept op om verder te kijken.

[14.1] In een adem springt de psalm van het beeld van de zon naar de torah.

[14.2] Misschien verbaas je je over de abrupte overgang.

[te abrupt om per ongeluk te zijn; psalmen: gebruiksboek; David kan 't zelf gedaan hebben]

Mensen die er verstand van hebben: gedicht krijgt een ander versritme.

Expres: torah. Want bij wet [NBV] denken wij aan: de tien geboden.

[14.3] Torah = hele onderwijs van God. In Davids tijd dus: de boeken van Mozes.

Torah eerst genoemd, dan pas de bijzonderheden daarin.

Centraal in de torah: de geschiedenis van Gods volk. Bevrijding uit Egypte. Verlosser [vs. 15]

Kijk en dan wordt de combinatie begrijpelijk.

Het begon met 'God'- El. De algemene naam voor God in die tijd. De schepper.

Maar nu wordt 7x JHWH gebruikt [getal van de volheid]:

[14.4] El heeft zich nader kenbaar gemaakt als JHWH. Bevrijder.

Daarmee blijft de psalm op dezelfde toonhoogte: die van de lofzang.

Je ziet Gods glorie. Geweldig prachtig. En die God is nou mijn God! Dat is nou JHWH.

JHWH

De god van het verbond. De schepper is een god die bemoeienis heeft met de mens.

[14.5] 'Deze God die aard' en hemel schiep, is dezelfde God die mij eens riep' [goed opgepikt]

Psalm 8: wat is de mens ... dat u aan hem denkt? Dat stofje.

Je zou die grootsheid ook niet als glorie maar als angstaanjagend kunnen zien..

Maar dan blijkt: die mens mag leven over het uitspansel!

Uitspansel zelfs voor ons gemaakt!

Het is inmiddels gevallen wereld.

Maar in gevallen wereld klinken nog meer en nog andere woorden.

Aanvullend. Nodig voor een goed leven.

Woorden waardoor je je bevrijd weet.

Uit de schepping zie je God. El. Maar nog niet JHWH.

Ja, want hoe sprekend de taal van de schepping ook is:

Verdere kennis van God krijg je er niet door.

Je moet wel verder kijken. Verder luisteren. [14.6] Nieuwsgierig geworden door wat het uitspansel en de rest van de schepping allemaal zeggen, kijk je verder.

En je mag nog verder kijken

David kon het vervolg niet weten. Hij kende alleen de torah. En die was al schitterend.

Maar het allerdiepste woord van God, dat horen we, dat zien we in zijn Zoon. [14.7]

Hij is, zegt het nieuwe Testament, Gods glorie.

Denk aan Hem, die de weg gegaan is als een Lam.

Zijn glorie tijdelijk heeft afgelegd. Maar in wie nu, zeg Kol. 2, de goddelijke volheid lichamenlijk aanwezig is. Een glorie waar je nu al in mag delen en ooit volledig.

Denk aan Hem, de Zoon, als je Gods glorie om je heen ziet.

Hier thuis. Of in ver of minder ver land.